

26. september 2007

2015-PLAN: KOMMUNERNE BLIVER SORTEPER

Resumé: *Kommunerne bliver sorteper i regeringens 2015-plan for den offentlige service. Regeringens 2015-plan er blevet fremlagt som en gavebod, hvor den offentlige service løftes med 37 mia. kr. i perioden 2007-15. Men fakta er, at vi skal vænne os til en historisk lav servicevækst. Servicevæksten sikrer blot, at det offentlige forbrug følger med den generelle velstands- og befolkningsudvikling. Der er ikke tale om serviceforbedringer. Prioriteres sundhedsvæsenet særligt højt de kommende år, og eksploderer sygehusudgifterne med sygehusenes nye finansieringsform, som erfaringerne viser fra Norge, må kommunerne holde for. Kommunerne vil i så fald ikke fremover kunne indfri borgernes forventninger til folkeskole, daginstitutioner og ældrepleje.*

Regeringen har i 2015-planen afsat et løft på 37 mia. kr. til offentligt forbrug i perioden 2007 til 2015.

Af de 37 mia. kr. har regeringen disponeret over 10 mia. kr. til Globaliseringspulje, Trepartsaftale og Kvalitetsreform. Herudover vil alene stigningen i antallet af ældre, da ældre trækker relativt meget på ældrepleje og sundhedsvæsen, lægge beslag på 9 mia. kr. Det viser nye tal fra Finansministeriet.

Der er således 18 mia. kr. tilbage til kommuner og regioner at forhandle om de kommende otte år svarende til, at der er plads til et løft på omtrent 2 mia. kr. hvert år og reelt lidt mindre fra 2009 og frem.

Alene den generelle velstandsfremgang i økonomien ”æder” imidlertid disse to milliarder op, der hvert år sættes til side til kommuner og regioner. Det skyldes, at øget velstand øger borgernes krav og forventninger til serviceniveauet. Der bliver således ikke tale om serviceforbedringer frem mod 2015 – snarere tværtimod. Det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Offentlig forbrugsvækst, 2007-15, mia. kr., (2008-priser)

	Mia. kr.
1. Offentligt forbrug, realvækst, 2007-2015	37
Heraf bidrag fra:	
1.a Befolkningsforskydninger	9
1.b Globaliseringspulje	8
1.c Trepartsaftale og Kvalitetsreform	2
2. Rest til kommune og regioner 2007-15 (1÷1.a-c)	18
3. Velstandsstigningen alene lægger beslag på	20
4. Kommunal service relativt til velstandsudvikling (2-3)	-2

Kilde: Finansministeriet svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 75 af 29. august 2007 og AErådet.

Prioriteres sundhedsvæsnet særligt højt de kommende år, vil kommunerne stå med sorteper, og de vil ikke fremover kunne indfri borgernes forventninger om, at folkeskole, daginstitutioner og ældrepleje stiger i takt med den generelle velstandsfremgang.

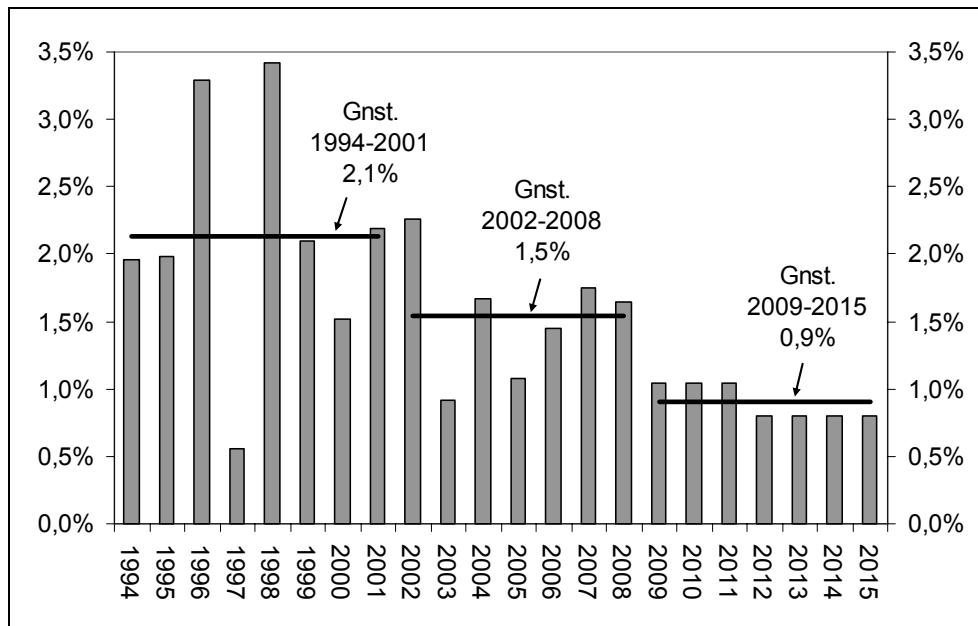
Ligeledes vil kommunerne stå med sorteper, hvis sygehusudgifterne stiger mere end ventet, hvilket kan blive resultatet af sygehusenes nye finansieringsform. Indtil 2007 stod de tidligere amter for driften af sygehusene, hvilket blev finansieret ved, at amterne kunne indkræve skat fra borgerne. De nye regioner har derimod ikke ret til at kræve skat op hos borgerne, men skal i stedet hente pengene hos staten. Med den nye struktur finansieres sygehusene hovedsagligt gennem statsligt tilskud.

Erfaringer fra Norge, hvor man i 2002 netop lagde sygehusvæsnet ind under staten, har betydet eksploderende sygehusudgifter. De stigende udgifter er et resultat af, at de myndigheder, der administrerer sygehusene, ikke selv indriver skatter hos borgerne. Der opstår med andre ord en ”kræve-mentalitet”, hvor den administrerende myndighed (de danske regioner) blot sender regningen videre til staten i stedet for selv at skulle stå til ansvar over for borgerne.

2015-planen lægger op til historisk lav servicevækst

Regeringens 2015-plan lægger op til historisk lav vækst i det offentlige forbrug frem til 2015. Det fremgår af regeringens 2015-publikation side 50, figur 5 og af figur 1 nedenfor. Af den offentlige debat kan man ellers få indtrykket, at regeringens initiativer betyder massive serviceløft.

Figur 1. Realvækst i serviceudgifterne

Kilde: Regeringen "Mod nye mål – Danmark 2015" side 50, figur 5, Økonomisk Redegørelse august 2007, Nationalregnskabet og AErådet.

Ingen serviceløft

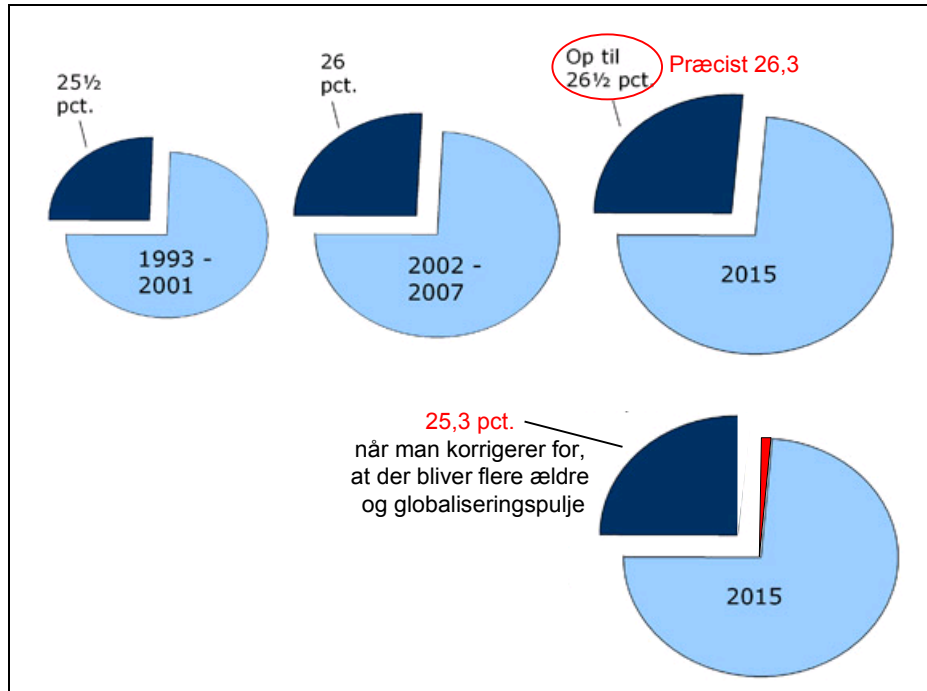
Ved præsentationen af finanslovsforslaget fremviste finansministeren en figur for det offentlige forbrug som andel af BNP. Budskabet var, at det offentlige forbrugs andel af samfundskagen er vokset under VK-regeringen i forhold til gennemsnittet under SR-regeringen og vil vokse yderligere til 2015. Regeringens "lagkager" fremgår af figur 2.

Det betyder dog ikke, at der er tale om et serviceløft frem mod 2015. Hele stigningen i det offentlige forbrugs andel af BNP frem mod 2015 kan alene forklares med, at der bliver flere ældre, som trækker relativt meget på ældrepleje og sundhedsvæsen. Befolkningsforskydninger alene lægger beslag på 0,5 pct. af BNP fra 2008 til 2015, hvis udgifterne pr. borger ikke skal sakke bagud i forhold til velstandsudviklingen.

Hertil kommer, at midlerne i globaliseringspuljen til forskning og uddannelse, som indgår i opgørelsen af det offentlige forbrug, ikke umiddelbart bevirker et løft i den borgernære service. Løftet i forbrugsrammen i forbindelse med globaliseringspuljen, der blev afsat med velfærdsreformen i sommeren 2006, er primært reserveret til forskning og uddannelse og vil således ikke bevirke et løft i velfærdsservicen inden for ældrepleje, sundhedsvæsen, folkeskole og børnepasning.

Serviceudgifterne, ekskl. hvad der skyldes flere ældre og Globaliseringspuljen, når i 2015 blot op på 25,3 pct. af BNP. Det fremgår af den nederst ”lagkage” i figur 2. Der er altså ikke tale om et massivt løft, men i bedste fald om status quo.

Figur 2. Offentligt forbrug som andel af BNP

Anm. De offentlige serviceudgifter som andel af BNP stiger kun til 26,3 pct. ifølge Finansministeriets egen 2015-fremskrivninger. Det fremgår af regeringspublikationen ”Mod nye mål – Danmark 2015”, side 51 figur 6. De 26½ pct., som finansministeren viste ved præsentationen af finanslovsforslaget, er altså ikke det niveau, som det offentlige forbrug reelt ender på i Finansministeriets 2015-fremskrivning, men blot VK-regeringens nye målsætning om en øvre grænse, som man højst vil lade det offentlige forbrug stige til.

Kilde: Finansministeriets hjemmeside og AErådet.